

A painting of a landscape. The top half shows a sky with soft, blended colors of light blue and pale yellow. Below the sky are several layers of mountains. The most prominent is a large, rounded mountain in shades of blue and grey. In the foreground, there are dark, silhouetted hills. Below the hills is a vast, flat field of light blue and white, possibly snow or a misty plain, with fine, horizontal brushstrokes.

Flora Courtois

VALAISTUMINEN

*“Epäily syveni, kunnes
... maailma kääntyi ympäri ja etsintäni oli obi”*

Flora Courtois
VALAISTUMINEN

Suomentanut Ari Tikka apunaan
Helsinki Zen Centerin työryhmä

Nuoruuden yksinäinen etsintä päättyi
kokemukseen, jonka zen-opettaja tunnisti
25 vuotta myöhemmin.

Nuoruudessasi
epäilit tätä elämää

Ei opettajaa
ja jatkoit yksin

Tuijotit pöytääsi ja hetkessä
epäily katosi ja mielesi rauhoittui

Kadotit tiesi ja nyt
tie aukeaa kaikkiin suuntiin

Kirjoittajalle
Hakuun Yasutani Roshi

Kuvitus: Sari Johanna Pietiläinen

Alkuteos AN EXPERIENCE OF ENLIGHTENMENT

Copyright © Flora Courtois, 1986

ISBN 978-952-67678-0-2

SUOMENTAJAN ESIPUHE

Flora Courtois'in tarina on kiehtova ja liikkuttava kertomus henkilökohtaisesta etsinnästä. Se on myös hieno kuvaus siitä, miten suuri kysymys johtaa oivallukseen. Siten tapahtuu myös zenin koan-harjoituksessa opettajan tuella. Flora Eko Courtois oli Zen Center of Los Angelesin perustajajäseniä. Hän kuoli 14. helmikuuta 2000 hieman yli 80 vuoden ikäisenä, edelleen valppaana ja terävänä. Yasutani Hakuun Roshi, 1885–1973, oli japanilainen zen-opettaja, joka merkittävästi edisti zenin harjoittamista länsimaissa. Hänen hyväksymänsä opettajat ovat perustaneet useita kukoistavia zen-ryhmiä. Myös Helsinki Zen Center ry:n opettajat Sensei Sante Poromaa ja Sensei Kanja Odland ovat Yasutani Roshin oppilaan oppilaita. Lisätietoa zenistä löytyy kirjoista tai internetistä esimerkiksi www.zazen.fi.

Sana valaistuminen, englanniksi enlightenment, on vakiintunut tarkoittamaan hyvinkin erilaisia kokemuksia ja olotiloja uskonnoissa ja henkisen kehityksen traditioissa. Kun zen alkoi saada jalansijaa lännessä 1900-luvun puolessa välissä, käytettiin tuota sanaa huolettomasti myös zenin yhteydessä. Zenin perinteisissä japaninkielisissä käsitteissä sa-

tori ja kensho ei ole viittausta valoon. Satori tarkoittaa kirjaimellisesti ”oivallus”. Sana kensho tarkoittaa kirjaimellisesti ”nähdä luontonsa” tai ”nähdä olemuksensa”, sivumerkityksessä ”sellaisena kuin se todella on”. Nykyään länsimaiset zen-opettajat käyttävät sanaa valaistuminen yleensä harkitusti kuvaamaan ideaalia tai absoluuttista ilmiötä, kuten Shakyamuni Buddhan täydellistä valaistumista tai äärettömästi syvenevää ja ajatonta valaistumista. Useimmiten ihmisten kokemuksista käytetään maltillisempia sanoja kuten kensho, oivallus ja ymmärrys taikka englanninkielellä breakthrough, realization ja awakening. Tämä kirjan alkuteos on englanninkielinen ja olemme kääntäneet sanan enlightenment vaihtelevasti asiayhteyden mukaan. Toivottavasti lukija saa konkreettista merkitystä tuolle usein niin epämääräiselle käsitteelle. Käännöstyössä apunani on ollut ryhmä Helsinki Zen Centerin harjoittajia. Olemme kaikki kiitollisia Flora Courtois’lle henkilökohtaisen kokemuksen jakamisesta, joka antaa inspiraatiota ja luottamusta polulla kuljijalle.

Ari Tikka
11.11.2011

TAPAAMISENI
FLORA COURTOIS'N KANSSA
HAKUUN YASUTANI ROSHI

I

Kesällä 1968 vierailin Zen Mountain Centerissä Tassajara Hot Springsissä, Kaliforniassa yhdessä Soen Nagakawa Roshin* ja muutamien muiden kanssa. Tämä zendo** sijaitsee syvällä erämaassa Kalifornian vuoristossa, suunnilleen kahdeksan tunnin ajomatkan päässä Los Angelesista koilliseen ja neljän tunnin ajomatkan päässä San Franciscosta etelään.

* Suom. huom. Roshi on vanhemman zen-opettajan arvonimi.

** Suom. huom. Zendo on zen-meditaatiolle omistettu tila.

Lähdimme Los Angelesin zendosta kesäkuun yhdeksäntenä päivänä noin yhdeksältä aamulla. Pysähdyimme lepäämään muutaman kerran ja olimme perillä hieman kuuden jälkeen illalla. Kahden viimeisen ajotunnin ajan auto kiipesi kapeaa, jyrkkää ja mutkittelevaa vuoristotietä niin tiheän metsän läpi, että oli vaikea kuvitella kenenkään koskaan kulkeneen siellä. Aika ajoin näimme tien vierellä vilukselta oravia ja peuroja. Korkealla yläpuolellamme kaarteli haukkoja. Tie nousi 1500 metrin korkeuteen ja laskeutui sitten 150 metrin tasolle syrjäiseen Tassajaran laaksoon, jossa oli kuumia lähteitä, vesiputouksia, ryöppyäviä jokia, vanhoja puita ja kivirakennuksia. Shunryu Suzuki Roshi tuli Japanista San Franciscoon opettamaan zeniä vuonna 1958, yli kymmenen vuotta aikaisemmin. Hän perusti tähän laaksoon Amerikan ensimmäisen zen-vuoristotemppelein oppilaidensa ja muiden myötämielisten lahjoittajien avustuksella. Rakennustyöt jatkuvat vieläkin. Tähän kaikkiaan 50 hehtaarin alueeseen kuuluu kuumia lähteitä, laaksoa ja vuoristomaata. Tätä vuoristotemppeleä kutsutaan Zenshinjiksi. Ennen tätä matkaa Flora Courtois oli ollut jonkin aikaa jäsenenä Sensei Maezumin johtamassa Los Angeles Zen Centerissä ja harjoittanut zzenia* säännöllisesti. Juuri

* Suom. huom. Zazen tarkoittaa zen-meditaatiota, kirjaimellisesti istumameditaatiota.

hän tarjosi meille kyydin ja ajoi meidät autollaan Tassajaraan ja takaisin Los Angelesiin. Hänen ystävällisyytensä ansiosta saatoimme käydä Tassajarassa vaivattomasti ja jopa nauttia kylvystä kuumassa lähteessä. Pian Tassajarasta palattuamme matkustin Nagakawa Roshin seurassa New Yorkin zendon avajaisiin, minkä jälkeen Nagakawa Roshi lähti Israeliin ja minä palasin Los Angelesiin. Muutamaa päivää myöhemmin rouva Courtois soitti ja kysyi, voisiko hän tulla kertomaan minulle erään henkilökohtaisen kokemuksensa.

II

Tiistaiamuna 16. heinäkuuta kello 10 hän tuli Zen Centeriin ja kuuntelin reilun tunnin hänen puhettaan Maezumi Sensein* toimies-sa tulkkina. Hänen kertomuksensa oli oleellisesti sama kuin tässä kirjassa, vaikkakaan ei aivan yhtä perinpohjainen.

Hän aloitti kuvailemalla, kuinka oli nuorena tyttönä alkanut yhä enemmän ihmetellä kaikkea. Hän jatkoi kertomalla, kuinka hän opiskeluaikoina alkoi pohtia kysymystä ”Mikä on perimmäinen todellisuus?”, kuinka

* Suom.huom. Japaninkielen sana sensei tarkoittaa opettajaa. Kirjaimellinen käännös on edellä kulkija.

hän etsi ratkaisua lukemalla monien filosofien teoksia, kuinka hän kävi tapaamassa useita pappeja ja professoreita, ja kuinka kaikki tämä oli turhaa ja kuinka hänet lopulta lähetettiin tapaamaan yliopiston psykiatria. Mutta mistä tahansa hän etsikään, häntä ei otettu vakavasti eikä ymmärretty. Niin hän alkoi tuntea itsensä eristyneeksi muusta opiskelijayhteisöstä ja vajosi loputtomaan etsinnän pyörteeseen. Hänellä oli useita näynomaisia kokemuksia.

Nämä nuoruuden kokemukset jatkuivat useiden vuosien ajan kunnes vihdoinkin, eräänä päivänä istuessaan sänkynsä reunalla ja tuijottaessaan poissaolevana läheistä pöytää, hänellä oli ainutlaatuinen kokemus. Se ratkaisi kaikki hänen epäilyksensä ja täytti hänet sanoinkuvaamattomalla ilolla ja riemulla.

III

Tämä oli käännekohta. Kun hänen tietoisuutensa syveni seuraavien kuukausien aikana, kaikki hänen ongelmansa ja epätietoisuutensa ratkesivat vaivattomasti ja hänen koko asenteensa elämää kohtaan muuttui mullistavasti. Jopa hänen fyysinen tilansa parani merkittävästi ja hän sai nopeasti takaisin me-

nettämäänsä painoa. Hän kohtasi kuitenkin samanlaisen ilmeettömän kiinnostuksen ja ymmärtämyksen puutteen yrittäessään kertoa yliopiston professoreille tai psykiatril-le tästä ”Avoim Näkeminen” kokemuksestaan. Lopulta hän päätyi siihen ettei ollut toivoa löytää ketään, jolle voisi yrittää kuvata tätä kokemusta vähäisenkään ymmärtämyksen tai arvostuksen toivossa. Sitten hän päätti olla puhumatta siitä enää koskaan ennen kuin olisi varma, että sopiva henkilö oli löytynyt. Seuraavien yli kahdenkymmenenviiden vuoden aikana ennen tätä heinäkuun 16. päivän aamua hän ei puhunut kokemuksestaan kenellekään. Hän oli jatkanut elämäänsä ensin opiskelijana, myöhemmin psykologina ja kirjoittajana. Samaan aikaan hän oli yhteiskunnallisesti aktiivinen sekä kiireinen perheenäiti. Edellä on lyhyt yhteenveto alkuperäisestä keskustelustamme. Vaikka yli kaksikymmentäviisi vuotta oli kulunut, hän selvästikin muisti kirkkaasti joka hetken. Keskustelun aikana tarkkailin häntä huolellisesti. Hänen kasvojensa ilme oli hyvin rauhallinen, lämmin vailla ankaruutta. Hän vaikutti varsin luonnolliselta ja seesteiseltä ihmiseltä. Kuunnelllessani hänen puhettaan tunsin, että oli tarpeetonta testata hänen kokemuksensa aitoutta. Hänen kaksikymmentäviisi vuotta vanha kokemuksensa oli edelleen hengissä ja elinvoimainen. Vahvistin välittömästi, että tuo

kokemus oli hyvin selkeä kensho!* Samalla suosittelin häntä tekemään shikantaza-harjoitusta** ahkerammin. Huomautin, että mitä syvemmälle buddha-dharman*** valtamereen sukeltaa, sitä enemmän syventää omaa oivallustaan. Niinpä toistuvasti painotin, kuinka tärkeää on yhä uudestaan sitoutua jatkamaan harjoitusta. Buddha-luonnollemme on ominaista, että oivallus syvenee rajattomasti harjoituksen myötä.

IV

Vaikka Flora Courtois ei tiennytkään buddhalaisuudesta tai zenistä mitään, hän saavutti kenshon omin voimin kamppailemalla hellittämättä kysymyksen ”Mikä on Todellisuus?” kanssa. Tätä kutsutaan oivaltamiseksi yksin, ilman opettajaa. Se on samankaltainen satori, jollaisen Shakyamuni Buddha koki nähdes-

* Kirjaimellisesti ”nähdä oma luontonsa”. Oivallus, satori, valaistuminen.

** Zen-harjoitus ilman hengityksen laskemisen kaltaisia apuvälineitä. Sitä kuvaa intensiivinen keskittynyt tietoisuus.

*** Suom. huom. Buddha-dharma tarkoittaa buddhalaista opetusta ja harjoitusta.

sään aamutähden joulukuun kahdeksantena päivänä.

Buddhalaisuudessa todellinen valaistuminen on Alkuperäisen Itsen oivaltaminen. Se on sama kaikille ajasta, paikasta tai rodusta riippumatta. Sellainen valaistuminen ei ole minkään uskonnon yksityisomaisuutta. On aivan varma, että jokainen voi saavuttaa kenshon kuten rouva Courtois’kin, jos vain etsii täysin sydämin Alkuperäistä Itseä. Kuitenkin riittämättömän luottamuksen ja ponnistelun vuoksi vain harvat saavuttavat tuollaisen kenshon.

Eri puolilla maailmaa on varmasti muitakin, jotka Flora Courtois’n tavoin saavuttavat kenshon yksin. Valitettavasti heidän on hyvin vaikea löytää pätevää opettajaa, joka voisi tutkia näitä mahdollisia kensho-kokemuksia ja varmistaa niiden aitouden ja syvyyden. Siksi todellinenkin kokemus usein hautautuu eikä pääse esiin.

Kensho on kuitenkin vasta ensimmäinen löytöretki Alkuperäiseen Itseen, toisin sanoen vain alku. Sen syventäminen ja selkiyttäminen sekä sen vakiinnuttaminen jokapäiväiseen elämään vaatii loputonta harjoitusta. Lisäksi, on vielä vaikeampaa löytää opettaja, joka kykenee ohjaamaan tällä kenshon jälkeisellä polulla. Siksi näiden harvinaisten yksin puhjenneiden kensho-kukkien joukossa on varmasti monia, jotka kuolevat kantamatta

kypsää hedelmää.

Toivon vilpittömästi, että tähän maailmaan ilmestyy yhä useampia, jotka näin määrätietoisesti sukeltavat itseensä oivaltaakseen Alkuperäisen todellisen Itsen. Onneksi zen, joka on suoraan ja tarkasti välittynyt Shakyamuni Buddhalta tämän päivän Japaniin, on viime vuosina kulkenut länteen juurtuakseen Amerikan* maaperään.

Kehotan kaikkia harjoittajia sekä Japanissa että Amerikassa olemaan uutteria harjoituksessanne, jotta voitte murtautua selkeään kenshoon ja sen jälkeen yhä syventää valaistumistanne.

Luottavaisena suosittelen tätä zen-harjoitusta. Ei yksinomaan jotta jokainen teistä saavuttaisi rauhan ja viisauden, vaan myös jotta siitä seuraisi luonnollisella tavalla rauha ja sovinto koko ihmiskunnalle.

* Suom. huom. (ja muiden länsimaiden)

I ETSINTÄ

Zen-mestari Hakuun Yasutani Roshille, jolle tämä kerrottiin ensimmäisen kerran kokonaisuudessaan ja joka pyysi kirjoittamaan sen muistiin.

MISSÄ JA MILLOIN tämä tarina alkaa? Sitä on vaikea sanoa. Vieläkin muistan tunteneeni pienenä lapsena, että kaikki asiat lähelläni, ihmiset, eläimet, puut ja kukat, nukkeni, lautaseni ja lusikkani, kaikki olivat kanssani osa yhtä elävää kokonaisuutta. Perheeni laski leikkiä siitä, että minulle piti puhua monta kertaa, jos halusi huomioni, niin uppoutunut

olin katsellessani tai kuunnellessani, leikkiessäni nukeillani ja myöhemmin lukiessani. Tunsin usein maagista yhteyttä muiden elävien olentojen kanssa. Joissakin varhaisimmissa muistikuvissani pelastan hukkuvia hyönteisiä lammikosta tai kuljetan pieniä hämähäkkejä talosta, jotteivät ne kuolisi, tai makaan vatsallani naapurin pellolla lumoutuneena pikuruisten luontokappaleiden kiireistä jättimäisten ruohonlehtien alla.

Näistä varhaislapsuuden myötäelävistä kokemuksista huolimatta minusta kehittyi kolmen-neljäntoista ikäisenä itsekeskeinen, itsetietoinen tyttö. Oli kuin olisin kadottanut tuntuman siihen, kuka minä olin. Uneksin usein olevani suosittu lukuisten ystäväieni joukossa. Todellisuudessa olin hermostunut ja eristynyt enkä osannut olla luonteva ikäisteni nuorten joukossa. Etsin kuumeisesti jotakin roolia, jota voisin esittää elämässä. Ajoittain sisäinen ääneni tuntui vetävän minua pois kiireisestä elämästä ja ystäväieni puuhista. Tuntui kuin minulla olisi ollut kaksi mieltä. Tämä sai minut joskus ymmälleni enkä pystynyt toimimaan lainkaan. Luultavasti nämä olivat normaaleja murrosiän tuntemuksia, joita vielä voimistivat paineet olla edellä ikäisiäni ja luokkatovereitani.

Kun olin kuudentoista, jouduin pieneen leikkaukseen. Kasvoilleni laitettiin eetterisuppilo ja kun hengitin syvään, suuri pyörivä

valospiraali lähestyi valtavan kaukaa ja kovaa vauhtia. Samaan aikaan erehtymättömän auktoriteetin ääni tuntui sanovan, että kun tämän spiraalin keskus saavuttaisi minut, niin ”ymmärtäisin kaiken”. Juuri kun keskus saavutti minut, menetin tajuntani, mutta herättyäni minulla säilyi unohtumaton vakaumus, että se mitä olin kuullut ja nähnyt oli selittämättömällä tavalla syvin totuus.

Joskus seitsemännentoista ikävuoteni aikana, hiljaa ja huomaamatta, alkoi prosessi, joka tulisi kasvamaan usean vuoden ajan, kunnes se kirjaimellisesti ottaisi elämäni haltuunsa. Se alkoi kasvavana epäilyksen tunteena, joka laajeni kunnes se käsitti kaiken mitä minulle oli opetettu ja kaiken mikä tiesin. Talossa, jossa asuimme oli kirjoja, joissa oli eri aikakauden suurmiesten mietelauseita. Luin niitä ja kokosin lempisanontojani muistikirjaan, joka minulla on vieläkin. Aloin kuitenkin pitää kummallisena, että kaikista maailman opaskirjoista, kaikista laeista tai kaikista vanhempien, opettajien, pappien ja muiden aikuisten kehotuksista huolimatta ei ollut mitään, mikä olisi varmistanut sen, että elän kokonaisvaltaisesti jokaisena hetkenä, sillä onhan jokainen hetki ainutlaatuinen. Kuinka voi sovittaa jonkin säännön todellisuuteen, kun löydettyään oikean säännön on hetki jo mennyt?

Epämääräisesti hapuillen aloin etsiä jo-

takin yhtä ainoaa luonnonlakia, jotakin yhtä perustavaa Todellisuutta, jotakin niin alkuperäistä, että se läpäisisi kaiken muun. Minut oli kasvatettu katoliseksi. Joka sunnuntai osallistuin messuun ilman paljoakaan ymmärrystä tai todellista osallistumisen tunnetta. Olin sivustakatsoja ja häpesin sitä. Ongelman, näin päättelin, täytyi olla siinä, etten ymmärtänyt uskontoani. Pian sen jälkeen etsiydyin seurakunnan papin oppiin. Tuolini reunalla istuen pyysin häntä selittämään näitä asioita minulle. Hän kävi läpi erilaisia kirkon oppeja pyhästä kolminaisuudesta, neitseellisestä syntymästä, pelastuksesta ja vapahduksesta varmistuakseen, että tunsin ne. Minä olin pettynyt kun hän ei tuntunut pääsevän asian ytimeen. Hän lähetti minut kotiin mukani kolme-neljä kirjaa, joista voisin lukea lisää opinkappaleista. Velvollisuudentunteisesti luin ne kaikki ja lopputuloksena oli vain enemmän kysymyksiä ja epäilyksiä kuin koskaan. Muistan selvästi ajatelleeni: ”On pakko olla jotakin, joka toteutuu myös jokapäiväisissä askareissa, jopa tiskatessani astioita illalla. Mutta miten löydän sen?”

Jos vastaukset eivät löytyneet kirkosta, päättelin, niin varmasti löydän ne suurten filosofien teoksista opiskelemaan palattuani. Noihin aikoihin olin käynyt yhden lukuvuoden yliopistoa ja minun täytyi olla yksi vuosi kotona laman vuoksi. Nyt palasin valtas-

ti ponnistellen Michiganin Yliopistoon Ann Arboriin. Lainasin lukukausimaksun ja kuit-tasin vuokran ja ruoan auttamalla lastenhoitossa ja kotitöissä kolmen kilometrin päässä kampukselta. Samaan aikaan otin suorittaakseni lähes täyden määrän opintoja. Tämä kiireinen aikataulu täynnä kotitöitä ja opiskelua oli kuitenkin vain pintaa, sillä pinnan alla, kävellessäni kampukselle ja takaisin sekä hoitaessani arkiaskareita, jouduin yhä enemmän etsintäni valtaan ajaessani epäilyksiäni ääri rajoilleen. Seuraavien vuosien aikana luin epätoivon vimmallalla useimpien johtavien länsimaisten filosofien teoksia Platonista Spinozaan, Humesta ja Berkeleystä Kantiin. Ja sitten seurasivat Hegel, Schopenhauer, Nietzsche, Bradley, Kierkegaard, Bergson, Wittgenstein sekä monia muita. Niin kiehtovaa kuin se olikin, kaikki tuntui sirpaleiselta ja yksipuoliselta. Mikään ei tyydyttänyt minua, mikään ei osunut tarpeideni ytimeen. Tunsin vellovani loputtomissa teoreettisissa ja sanallisissa ympyröissä jahdatessani peruuttamattoman lopullisuuden kangastusta. Ajoittain minulla oli synkän epätoivon jaksoja, jolloin koin etsintäni toivottomaksi.

Sitten eräänä päivänä psykologian luenolla ohjaaja huomautti ohimennen, että maailma sellaisena kuin me sen näemme on ”yksinkertaisesti hermoston toiminnan heijastusta aivojen näkökeskuksissa.” Kävelin

ulos luokasta ja katuja pitkin toistellen itseleni tyrmistyneenä: ”Kaikki mitä tiedän, koko maailma, jopa maailmankaikkeus on minä! Vastaus jotenkin piilee minussa itsessäni.” Oivallus täytti minut tavattomalla riemastuksella.

Pian tämän jälkeen eräs toinen tapahtuma teki minuun suuren vaikutuksen. Eräänä päivänä seisoin keittiön ikkunassa ja katsoin vaahteroiden alla kiemurtelevaa polkua. Yhtäkkiä näin tuon näkymän niin tuoreena ja kirkkaana, etten ollut koskaan sellaista kokenut. Samaan aikaan, kuin ensimmäistä kertaa, ymmärsin täysin, etten ollut vain maan päällä vaan läheinen osa sitä ja sen tuote. Oli kuin ovi olisi hetkeksi avautunut. Seisoin siinä kivettyneenä ja muistan ajatelleeni: ”Kaukaiset paikat kartalla kuten Tiibet tai Pohjois-Afrikka, kaikki ovat jatketta tälle paikalle, kaikki ovat yhteydessä toisiinsa!” Ikään kuin olisin pitkään lukenut kirjoja uimisesta ja nyt ensimmäistä kertaa sukeltanut hetkeksi todelliseen veteen.

Näiden kahden tapahtuman jälkeen lakkasin etsimästä vastausta kirjoista ja kiinnostuin yhä intensiivisemmin jokapäiväisten kokemusten tutkimisesta. Aistimisen luonne sinänsä vei kaiken huomioni. Tulin yhä tietoisemmaksi näkemisestä, äänistä, kosketuksesta ja hajuaistimuksista sekä tunteista, kaikista niiden itsensä vuoksi. Mitä tarkkaavaisem-

maksi tulini, sitä äärettömämmiltä aukeavat näkymät tuntuivat. ”Mikä on välittömämpää kuin aistimus?”, kysyin itseltäni. ”Varmastikin todellisuus jotenkin läpäisee välittömän aistimuksen. Kuitenkin jokainen aisti on niin rajoittunut, niin suppea ja epätäydellinen. Miten voi kokea Todellisuuden kokonaisuena, kaiken yhdellä kertaa? Onko se mahdotonta?”

Kuin vahva pohjavirta, joka veti minua syvyyksiin ja pois elämän pintarutiineista, sisäinen etsintäni alkoi viedä enemmän ja enemmän aikaani. Aloin viettää pitkiä aikoja yksin huoneessani, vain istuen ja tarkkaillen, kampaillen sisäisesti löytääkseni jonkin suoran yhteyden. ”Jos on olemassa jokin perustava Todellisuus, joka on yhteinen kaikelle,” ajattelin, ”sen täytyy olla myös minun kokemukseni piirissä, samoin kuin muidenkin kokemuksissa ja kaikessa. Varmastikin voin saada siitä välittömän ja omakohtaisen kokemuksen. Mikä tahansa muu keino olisi välillinen eikä aito kokemus ollenkaan. Mutta kuinka päästä siihen käsiksi, kuinka tietää itse, ilman välikäsiä?” Syvennyin yksinkertaisimpiin perusasioihin löytääkseni uudenlaisen suhteen ihmisiin ja asioihin ympärilläni. On vaikea kuvata tätä ajanjaksoa ja niitä varsinkin aavemaisia tunnelmia, jotka täyttivät tämän hapuilun. Ikään kuin olisin tähän asti elänyt ideoiden maailmassa. Nyt kun olin menettänyt luottamukseni niihin ja päästänyt niistä irti,

minun oli aloitettava kaikki alusta. Minun oli katsottava kaikkea, tunnusteltava kaikkea, kosketettava kaikkea, kosketettava uudestaan, aivan kuten pikkulapsi tekee, oivaltaakseni miltä kokeminen todella tuntuu.

Uudelleen ja uudelleen palasin pohtimaan näköaistia. Minusta tuntui, että se miten näkee maailman ympärillään oli ongelman ydin; ei se mitä näkee vaan miten. Jossakin psykologian oppikirjassa, ehkä gestalt-psykologiaa koskevassa kappaleessa, olin lukenut pohdintaa kuvion ja taustan havaitsemisesta. Huomasin nyt, että kun katse siirtyi kuviosta toiseen, taustan luonne paljolti määritteli kuvion luonteen. Mutta mikä ja missä oli kaiken havaitsemisen tausta? Oliko se vain toinen, mutta suurempi, rajallinen kuvio? Tuntui mahdolltomalta päästä sisälle sen olemukseen tai löytää sen rajat.

Oivalsin, että olin aina ajatellut itseni keskustan olevan päässäni ja pitänyt muuta kehoa jotenkin toissijaisena. Pääni oli niin täynnä toimintaa, että se oli lähes irrallinen muusta itsestäni. Joskus juuri ennen nukahdamista minusta tuntui, että minulla oli valtava pää. Ajattelin eri ruumiinosiani kutakin vuorollaan. Tuntui, että jokin tässä meni aivan väärin. Jos olen kokonainen yksi ihminen, on varmasti mahdollista kokea itsensä kokonaisuutena, yhdellä kertaa, ajatella yhtä hyvin ja loilla kuin päälläkin.

Tavoitellessani tätä kaiken aistittavan perustaa, josta en millään saanut otetta, huomioni kiinnittyi unohtuneiden muistojen ja tunteiden tulvaan. Tuntikausia tarkastelin menneitä kokemuksia vanhempien, sukulaisten ja ystävien kanssa. Vähitellen oivalsin, että tämä muistojen verkko muodosti alati muuttuvan kuvion. Se ei koskaan pysynyt samana hetkestä hetkeen. Missä tässä pysymätömyydessä oli se pysyvä, jota etsin?

Sisälläni oli ikään kuin kurimus, joka veti minua yhä alemmaksi ja kauemmaksi arjesta, vetäen minut kaiken nielevään kamppailuun elämästä ja kuolemasta. Vaikka en koskaan kokonaan menettänyt kosketusta muihin ihmisiin ympärilläni, ihmettelin pystyisinkö enää koskaan läheiseen vuorovaikutukseen toisten ihmisten kanssa. Heidän elämänsä ja jokapäiväiset mielenkiinnon kohteensa tuntuivat niin etäisiltä. Yksinkertaisimmatkin tehtävät häiritsivät minua ja veivät ylettömästi aikaa. Muistan seisoneeni silitysraudan vieressä ja keskittyneeni niin intensiivisesti kysymykseen: ”Mikä on jokapäiväisen todellisuuden perusta?”, että pieni silitystyö vei koko iltapäivän. Se ei todellakaan ollut hyvä tapa pitää työpaikkaansa.

Muistin Nietschen huomion, että kenelle tahansa on liian vaarallista mennä liian pitkälle yksin. Se pelotti minua, mutta en voinut luovuttaa enää. Minun oli pakko jatkaa,

tapahtui mitä tahansa.

Tein kaksi hätäistä yritystä löytää jonkun, joka ymmärtäisi ja auttaisi. Eräänä sunnuntaiaamuna menin kampuksen kappeliin messuun, joihin en enää ollut osallistunut. Oli kirkas kylmä päivä ja kappeli oli tupaten täynnä muita nuoria parhaimpiinsa pukeutuneena. Pappi oli suosittu sydämellinen nuorimies, joka piti seurakunnan sosiaalisen elämän vilkkaana. Silloisessa mielentilassani koko rituaali vaikutti minusta erittäin teenäiseltä huvinäytelmältä. Kuunneltuani hänen saarnansa, mahdollisuus koskaan välittää polttava hätäni hänelle tuntui kaukaiselta. Ehkä olin häntä kohtaan epäoikeudenmukainen, mutta en koskaan palannut takaisin.

Seuraavaksi menin tapaamaan filosofian professoria, jonka olin kuullut olevan ystävällinen ja ymmärtäväinen. Kun kerroin hänelle Todellisuuden olemusta koskevasta polttavasta kiinnostuksestani, hän ehdotti, että ottaisinkin epistemologian kurssin seuraavalla lukukaudella. Lähdin hänen toimistostaan tuntien itseni täysin hylätyksi ja ajattelin: ”En halua yhtään kurssia. Haluan Sen itsensä!” Aloin olla epätoivoinen. En koskaan voisi välittää tätä kenellekään.

Näihin aikoihin näin joskus näkyjä ollessani yksin huoneessani. Ne eivät olleet hallusinaatioita eivätkä unia. Ne olivat ennemminkin sellaisia näkyjä, joita näkee juuri ennen

nukahtamista, tai hyvin aistivoimaisia kuvia. Ne olivat hämmästyttävän selkeitä. Yksi näky oli kuin äärettömän etäiseltä ja alkukantaiselta ajalta. Olin siinä jonkun pienen luolaimisperheen jäsen. Elämä oli harmaata ja ympäristö synkkää ja pimeää. Luolassamme olimme löytäneet turvaa ja suojaa joltakin, jonka aistin olevan vihamielisen ulkopuolisen maailman. Vähitellen löysimme itsestämme rohkeutta uhkayritykseen lähteä yhdessä etsimään kirkkaampaa avoimempaa paikkaa. Löysimme suurenmoisen avaran valoisan tasangon, joka levittäytyi kaikkiin suuntiin ja jossa taivaanranta tuntui houkuttelevan ennennäkemättömin mahdollisuuksin. Yllätyksekseni ja kauhukseni perheen muut jäsenet pitivät tätä pelottavana ja päättivät vetäytyä takaisin luolaelämään. Olin perinpohjaisen vakuutunut, että tämä oli käänteentekevä päätös, vedenjakaja perheen elämässä ja itse asiassa koko ihmiskunnan kehityksessä. Tämä haaste oli seuraava tärkeä askel ylöspäin. Tiesin, että minun oli valittava jädäkö lauman turvalliseen syliin vai jatkaako eteenpäin ja jättää taakse suurin osa ihmiskuntaa. Jos jatkaisin, kulkisin tästä eteenpäin yksin.

Tämän jälkeen yksinäisyyden tunteeni syveni entisestään. Toisessa näyssä seisoin tussassa huoneessa, jossa olin ilmeisesti viettänyt jo vuosia. Paikalla oli abstrakti geometrinen luonne. Se oli ruudutettu litteisiin kak-

siulotteisiin tasoihin kuin teatterilavasteissa. Vietin paljon aikaani pöydän ääressä kasvot seinää kohti käsitellen erilaisia värillisiä palikoita. Vaikka en nähnytkaan heitä, tiesin, että rakennus oli täynnä muita ihmisiä, yläpuolellani ja alapuolellani, pitkien käytävien varrella, samanlaisissa kubistisissa huoneissa, toimeliaina yötä päivää samanlaisen abstraktin järjestelytyön parissa. Silloin tällöin tulimme ulos huoneistamme ja tapasimme käytävillä rupatellaksemme hetken aikaa ennen palamista erillisiin koppeihimme. Eräänä päivänä, tietämättä miten tai miksi, käännyin ympäri ja yllätyksekseni edessäni oli pitkä avoin ikkuna, josta avautui henkeäsalpaava näkymä. Se oli ilmeisestikin ollut siinä koko ajan.

Astuessani ulos ihmeissäni huomasin jälleen olevani ilmapuolella valoisassa maisemassa, jossa raikas vuoristopuro kiemurteli puiden varjossa. Värit olivat kirkkaita ja läpikuultavia. Kaikki vaikutti elävän ja tanssivan. Horisontti ja taivaankansi jatkuivat äärettömyyteen kaikissa suunnissa. Tunsin tanssivani ekstaasissa kaiken kanssa. Sitten seisahduin ja katsoin jälleen rakennusta. Ajattelin surullisena ihmisiä siellä kopeissaan, tietämättöminä ympäröivästä ihmeellisestä maailman-kaikkeudesta, joka olisi niin helposti tavoitettavissa. Heidän tarvitsisi vain kääntyä ympäri ja katsoa. Minun oli palattava kertomaan tämä viesti heille.

Pettymyksekseni en löytänyt sanoja palatuani rakennukseen. Mikään mitä tein ei herättänyt huomiota muissa, jotka juoksentelivat edestakaisin pitkin käytäviä ja työskentelivät raivoisesti umpinaisissa huoneissaan.

On vaikea kuvata sitä vakaumuksen syvyyttä, tunnetta mystisestä totuudesta, jonka nämä näyt toivat mukanaan. Minulle kasvoi vakaumus, että ihmiskunta oli ylisivilisoitunut ja rappeutunut. Kuten näkyni kertoi, josakin evoluution polun varrella oli tehty väärä valinta, jossa ihminen oli perääntynyt ratkaisevan haasteen edessä eikä ollut palannut elävään alkulähteeseen. Ihminen oli rajannut itsensä ulos, manipuloinut rajoittunutta ympäristöönsä, kunnes oli tullut heikoksi älylliseksi olennoiksi, kykenemättömäksi yhteyteen muun luonnon kanssa. Ryhdyin vakavasti harkitsemaan, pitäisikö minun muuttaa metsiin elääkseni kokonaisvaltaisempaa elämää yksin eläinten kanssa. (Samaan aikaan toivoen, että muutama samoin tunteva ihminen lopulta liittyisi seuraani siellä!)

Seuraavaksi minussa heräsi messiaaninen tarve kirjoittaa nämä ”totuudet” ylös. Ryhdyin kirjoittamaan pitkää selontekoa valvoen myöhään yöhön monta iltaa. Kirjoituksen yleinen teema oli, että ihmislaji oli eksyksissä ja voisi pelastaa itsensä vain palaamalla juurilleen luontoon. Kun se oli valmis, soitin tohtori DeWitt Parkerille*, filosofian pro-

fessorilleni, ja suostuttelin hänet ottamaan kirjoitelmani vastaan jo samana iltana. Oli kirpeä talvi-ilta ja lunta oli vyötäröön asti, joten tilasin taksin; hillitön ylellisyys minulle tuolloin. Huuleni oli paleltunut ja turvonnut. Minun täytyi olla outo näky seisoessani siinä tohtori Parkerin kynnyksellä, epäsiistinä, puolihullu katse silmissä ja käsikirjoitus tiukasti käteen puristettuna. Istuessani hänen olohuoneensa toisessa päässä hän luki kärsivällisesti koko kirjoitukseni alusta loppuun minun odottaessani vieressä malttamattomana. Lopetettuaan hän sanoi minulle ystävällisesti, että paperi toi hänen mieleensä Rousseauun. Saattaessaan minua ovelle hän ehdotti hienovaraisesti, että voisin käydä keskustelemassa yliopiston psykologin kanssa. Kun palasin huoneeseeni, tunsin kadottaneeni viimeisen toivoni tulla ymmärretyksi.

Kaksi päivää myöhemmin kulkiessani kadunkulman apteekin ohi menin sisään ja ostin ison pullon unilääkkeitä. Ilmeisesti niitä sai Michiganissa tuolloin ilman reseptiä. Ajattelin, että jos eristymiseni muusta ihmiskunnasta vielä syvenee, voisin ottaa niitä. Katsoessani kasvojani sinä iltana kylpyhuo-

neen peilistä näytin vieraalta itselleni. Kuitenkin se mitä olin löytämässä tuntui paljon todellisemmalta kuin jokapäiväinen elämä ympärilläni. Kuinka kummallista kaikki olikaan.

Onneksi pian sattui kaksi tapahtumaa. Paikkani Euroopan historian luennolla oli eturivissä juuri luennoitsijan edessä siten, että kumartuessaan kateederin yli hän katsoi suoraan minuun. Tämä vieraileva luennoitsija oli nuori professori Oxfordista, hyvin brittiläinen ja hyvin tärkeä. Istuessani paikallani eräänä keskitalven aamuna tuijottaen suoraan eteeni, tulin yhtäkkiä erityisellä tavalla tietoiseksi tilasta. Olin yhtä paljon tietoinen tilasta takanani, allani, yläpuolellani ja joka puolella. Itse asiassa se tuntui menevän lävitseni. Tämä tyrmistytti minua niin, että pidin silmäni auki ja pidätin hengitystäni pelätessäni menettäväni tämän uskomattoman kokemuksen. Se oli liikaa vierailevalle professorille, joka keskeytti luentonsa, nojasi kateederin yli ja kysyi, oliko hän kohtuuttomasti hämentänyt minua. Räpyttelin silmiäni, vedin henkeä ja sanoin ”Ei, herra professori”, ja palasin historian pariin. Nyt tiesin, että jotakin erityistä oli lähellä ja tunsin itseni hilpeäksi ja toiveikkaaksi.

Ilmeisestikin muutamat ihmiset olivat jo alkaneet huolestua epätavallisesta käytöksestäni ja joku oli ilmoittanut viranomaisille.

* Tohtori DeWitt Henry Parker (1885–1949) oli tunnustettu amerikkalainen filosofi, jonka työtä metafysiikan ja estetiikan alalla on selostettu Harper & Row – kustantajant sarjassa ”Masterpieces of World Philosophy”

Eräänä iltana huoneeni ovelta kuului koputus ja tohtori Bell, naislääkäri yliopiston terveydenhuollosta tuli vierailulle. Lyhyen keskustelun jälkeen hän taivutteli minut lepäämään pari päivää sairaalassa, joten pakkasin tavaraani ja seurasin häntä sinne. Seuraavana päivänä löysin itseni yliopiston psykiatrin, tohtori Teophile Rafaelin toimistosta. Hän kyseli minulta elämästäni kotona ja yliopistolla ja minä puhuin hänen kanssaan varsin vapaasti vanhemmistani ja opiskelustani. Me emme koskettaneet kertaakaan syvempiä huoliani, mutta kerroin hänelle näystäni avoimen ikkunan äärellä. Hänellä oli mitä ymmärtäväsinkin tapa nyökytellä päätään toiselle sivulle, etusormen nojatessa nenään. Nyt jälkepäin arvelen hänen tulkinneen tapaukseni freudilaisesta näkökulmasta. Tuolloin kaikki mitä tunsin oli syvä helpotus päästä takaisin yhteyteen ainakin yhden ihmisrodun edustajan kanssa, joka edes tuntui ymmärtävän. Näin tohtori Rafaelin vain kerran tai pari hänen toimistossaan. Hän ja hänen apulaisensa päättelivät, että olin tehnyt liikaa työtä ja syönyt liian vähän. Nämä ystävälliset ihmiset onnistuivat saamaan joltakin yliopiston rahastolta avustuksen, jonka turvin saatoin muuttaa asuntolaan lähemmäksi kampusta ja muutamien ihanan huolettomien kuukausien ajan yksinkertaisesti menin johonkin yliopiston ruokalaan, jossa ateria maksettiin puoles-

tani. He myös vaativat minua käymään luonaan ajoittain ja raportoimaan kuinka minulla menee. Tein sen mielelläni.

Oli aikainen kevät. Oltuani viisi päivää sairaalassa muutin uuteen huoneeseeni ja palasin syvään etsintääni uudistuneella tarmolla. Istuessani bussissa eräänä päivänä keskityin tarkkaavaisesti ja yritin tavoittaa uudelleen tuota tietoisuutta kaikkiin suuntiin levittäytyvästä avoimesta tyhjästä tilasta, kunnes yhtäkkiä huomasin useiden vastapäätä istuvien ihmisten tuijottavan minua säikähtäneen näköisinä.

Viimein päätin, että Todellisuus ei voinut vastata mitään ennakkokäsitystä, joka minulla voisi olla. Saavutin pisteen, jossa vain odotin ja annoin olla. Pitkiä aikoja vain istuin saan sisäisesti ”Ei, ei tämä” ikään kuin odottaen jotakin minulle tuntematonta.

Pääsiäisloma alkoi joskus huhtikuussa ja menin kotiin Detroitiin viettääkseni viikon vanhempieni kanssa. Kolme päivää myöhemmin istuin huoneessani hiljaa sänkyni reunalla ja tuijotin pientä pöytää ajattelematta yhtään mitään. Mittaamattoman lyhyessä hetkessä maailmankaikkeus kääntyi akselinsa ympäri ja etsintäni oli ohi.

II PERILLE

PIENI KALPEAN VIHREÄ pöytä, jota olin ilman ajatuksia tuijottanut, oli täysin ja mulistavalla tavalla muuttunut. Se näyttäytyi nyt niin kirkkaasti, syvän kolmiulotteisesti ja tuoreesti, etten koskaan ollut voinut kuvitella sellaista mahdolliseksi. Samaan aikaan, tavalla jota on täysin mahdotonta kuvailla, kaikki kysymykseni ja epäilykseni olivat hävinneet yhtä vaivattomasti kuin akanat tuulussa. Tiesin kaiken välittömästi, en kuitenkaan siinä mielessä, kuin olin koskaan ennen tiennyt mitään.

Kaikki tavarat pienessä makuuhuoneessani olivat samoja ja kuitenkin täysin muuttuneita. Istuessani edelleen ihmeissäni kapean sänkyäni reunalla ensimmäisiä havaitsemiani asioita oli, että katseeni kohdistus tuntui muuttuneen. Se oli tarkentunut äärettömän

pieneen pisteeseen, joka liikkui jatkuvasti sellaisia reittejä pitkin, jotka olivat täysin varpaista vanhoista totutuista reiteistä. Toiminta ikään kuin virtasi uudesta lähteestä.

Mitä ihmettä oli tapahtunut? Olin niin vapautunut kaikesta jännityksestä ja tunsin itseni niin ekstaattisen kevyeksi, että tunsin leijuvani eteiseen ja kylpyhuoneeseen katsomaan kasvojani pesualtaan yläpuolella olevasta läikikkäästä peilistä. Silmäteräni olivat tummat, laajentuneet ja ne olivat tulvillaan iloa. Ihmeellisen helpotuksen vallassa aloin nauraa aivan uudella tavalla, varpaistani lähien.

Muutaman päivän kuluttua palasin Ann Arboriin. Siellä monen kuukauden aikana tämä kokemukseni kypsyi, syveni ja avautui, mikä täytti minut joka hetki ihmetyksellä ja kiitollisuudella. Maailmani perustukset olivat romahtaneet. Olin sukeltanut sisälle mystiseen avoimuuteen, joka oli pyyhkinyt pois kaiken jäykän erottelun kuten mikä on sisäpuolella ja mikä ulkopuolella. Läsnaolo isolla alkukirjaimella oli sulauttanut itseensä maailmankaikkeuden minut mukaan luettuna. Antauduin sille täydellisen luottavaisena. Huomasin usein juoksevani kadulla ilman mitään erityistä suuntaa riemukkaan huolettomuuden vallassa. Joskus yksin ollessani yksinkertaisesti tanssin yhtä vapaasti kuin ennen lapsena. Koko maailma tuntui kääntyneen nurin,

ulkopuoli sisälle. Toiminta virtasi yksinkertaisesti ja vaivattomasti ja ihmeekseni näennäisesti ilman ajatuksia. En enää seurannut vanhaa kaavaani: oppiminen, ajattelu, suunnittelu ja sitten toimiminen. Nyt toiminta tuli ensin ja mitä tahansa opinkin, se oli yllyttävän suunnittelematonta. Kuitenkaan mikään ei koskaan tuntunut rikkovan rajoja. Ei ollut itsekontrollin ja hellittämisen välistä vuorottelua vaan kaikki tämä virtaava toiminta oli täydellisen oikeaa ja spontaania.

Tämä uudenlainen tietäminen oli niin puhdasta ja korutonta, niin hienovaraista, että mikään entisessä kielenkäytössäni ei pystynyt kuvaamaan sitä. Aistiminen, tunteminen tai mielikuvitus eivät kattaneet sitä vaan siihen sisältyi kaikki. Jollakin määrittelemättömällä tavalla tiesin ehdottoman varmasti sekä muuttumattoman ykseyden ja sopusoinnun maailmankaikkeuden muutoksessa että näennäisten vastakohtien erottamattomuuden.

Oli ikään kuin ennen kaiken tämän tapahtumista ”minä” oli ollut pääni sisällä oleva kiinteä piste, joka katseli ulkopuolella olevaa erillistä ja varsin latteaa maailmaa. Nyt tietoisuuden reuna-alue oli tullut näkyviin, mutta mitään kiinteää reuna-aluetta tai keskustaa ei ollut sellaisenaan olemassa. Paradoksaalisuus tuntui läpäisevän kaiken olemassaolon. Tunsin itseni keskittyneemmäksi ja läsnäolevammaksi kuin koskaan aikaisemmin ja sa-

malla tiesin koko universumin olevan läsnä joka kohdassaan. Sukellettuani tyhjyyden keskukseen ja menetettyäni kaiken tarkoituksellisuuden sen entisessä merkityksessä en ollut koskaan tuntenut itseäni yhtä keskittyneeksi, yhtä selkeäksi ja päättäväiseksi. Olin vapautunut erillisyydestä ja tunsin olevani yhtä maailmankaikkeuden kanssa. Kaikesta, itseni mukaan luettuna, oli tullut yhtä aikaa ainutlaatuista ja samanarvoista. Jos sana Jumala tarkoitti tätä Läsnäoloa, johon olin sulautunut, niin kaikki oli joko pyhää tai ei mitään; minkäänlainen erottelu ei ollut mahdollista. Kaikki oli merkityksellistä ja täydellistä sellaisenaan. Jokainen lintu, silmu, itikka, myyrä, atomi ja kide oli täydellisen tärkeä itsessään. Kuten suuren sinfonian sävelissä, mikään ei ollut suurta tai pientä, mikään ei ollut kokonaisuuden kannalta tärkeämpää tai vähemmän tärkeitä. Näin nyt, että kokonaisuus (wholeness) ja pyhyys (holiness) ovat yksi ja sama.

Ohittaessani kampuksen kappelin muistin, kuinka minua oli kirkossa opetettu ajattelemaan, että olin itse täällä maan päällä ja Jumala oli tuolla ylhäällä. Minua oli opetettu matkimaan toisten elämää ja pyrkimään tivaaseen, ikään kuin se olisi jokin paikka tulevaisuudessa. Kuinka traagiselta näyttikään, että kenenkään piti tällä tavoin harhautua suorasta kosketuksesta Todellisuuteen. Ko-

ko minun kasvatukseni oli opettanut minua vain pysymään kaidalla tiellä. En ollut saanut mitään lisää; ainoastaan tämän kasvatuksen harhat olivat poistuneet. Tiesin nyt, että ikuisuus on aina tässä. Ei ole korkeampaa tai syvempää eikä erillistä aikaa tai paikkaa menneisyydessä tai tulevaisuudessa. Kuinka rakkaus voisi olla mitään muuta kuin tämä kaikkea syleilevä Ykseys, jolle voimme vain avautua.

Tunsin, että olin päässyt lopullisesti kaikesta etsimisestä, kaikista filosofisista ja uskonnollisista opeista, kaikesta kuolemanpelosta tai kaikesta tulevaisuutta koskevasta huolehtimisesta sekä kaikesta auktoriteetin tarpeesta lukuun ottamatta tätä. Olin varma, että kaikki olisi hyvin juuri sellaisenaan tapahtuipa mitä tahansa, jos voisin jatkaa tässä Avoimen Näkemisen tilassa.

Vuosia aikaisemmin olin etsinyt sääntöä, joka sopisi kaikkeen tekemiseeni, jopa tiskäämiseen. Nyt yksinkertaisesti tiskasin. Eläminen oli muuttunut yksinkertaisimmissakin ruumiillisissa tuntemuksissa ja arkisimmissakin askareissa. En ollut koskaan tuntenut itseäni yhtä täydellisen ehyeksi ja kokonaiseksi enkä ollut koskaan nauttinut kehon tuntemuksista yhtä paljon. Hengityskini oli muuttunut. Siitä oli tullut syvempää ja rytmikkäämpää. Kädet, silmät ja ääni tuntuivat hiljaisemmilta ja rennommilta. Kaikki työt

sujuivat vaivattomasti ja kevyesti rajattomalta tuntuvan energian avulla. Elämäniloa pursuten juoksin luennolta tai töistä kotiin ja loikin kaksi kerrosta portaita ylös vuokra-asuntooni. Nukahdin sikeästi pienille päiväunille ja heräsin pian ihanasti virkistyneenä. Huomasin syöväni spontaanilla antaumuksella kevyesti milloin vain olin nälkäinen. (Sain taikaisin kipeästi tarvitsemani viisi kiloa muutamassa kuukaudessa.) Jopa käsialani muuttui.

Mitä tulee suhteisiini muihin ihmisiin, olin nyt aivan toinen ihminen. Nauru ja ilo tuntuivat täyttävän elämäni. Jotenkin minusta oli tullut inhimillisempi, tavallisempi ja ystävällisempi ja olin luonnollinen kaikenlaisten ihmisten seurassa. Ilmeisesti näytin myös iloiselta ja nauravalta, sillä vieraat ihmiset tulivat usein puhuttelemaan minua.

Minulla ei ollut aavistustakaan, miten olin voinut ansaita nämä ihmeelliset muutokset, mutta tunsin sanoin kuvaamatonta kiitollisuutta niistä. Ne olivat rikastuttaneet elämäni käsittämättömällä tavalla. Kirjaimellisesti kaikesta oli tullut kiinnostavaa. Opin tomenestykseni parani joillakin alueilla ja heikkeni toisilla. Tavanomaisten vaatimusten täyttäminen oli minulle vähemmän tärkeää.

Kuitenkin kaikista tapahtuneista muutoksista juuri näkökyvyssä tapahtunut muutos oli se, joka tuntui minusta jollain mystisellä tavalla olevan avaimena kaikkeen muuhun.

Oli ikään kuin jokin sisäinen silmä, jokin muinainen tietoisuuden keskus, joka ulottui rajattomana yhtäläisesti ja yhtäaikaaisesti kaikkiin suuntiin ja joka oli ollut koko ajan olemassa, olisi alkanut jälleen toimia. Tämä sisäinen näkeminen tuntui ankkuroituneen äärettömyyteen olematta yhteydessä välittömään näkemiseen ja kuitenkin se samaan aikaan vaikutti perusteellisella tavalla näkemiseen. Kävellessäni katua pitkin olin tietoinen kadun lipumisesta alitseni ja ohitseni. Puut tai rakennukset ympärilläni sekä taivas yläpuolellani liikkuivat ohitseni aivan kuin minut olisi upotettu yhteen virtaavaan kokonaisuuteen. Lapsenkaltainen tietämättömyys läpäisi havaitsemisen. Välittömässä läheisyydessä oleva maailma oli saanut uudenlaisen syvyyden sekä värin ja muodon selkeyden, puhtaan tuoreuden ja yllätyksellisyyden. Nykyhetkeen juurtuneena jokainen hetki aukesi ikuisuuteen. Tämän ohella huomioni keskityi kohteeseensa terävänä ja hajaantumattomana. Se sai minut tuntemaan, että katsoin suoraan ja syvälle kaikkeen, mihin huomioni sattuiakin kiinnittymään. Toisaalta paradoksaalisesti tunsin itseni sokeaksi. Tätä on vaikeata kuvata. Oli kuin huomioni olisi nyt perustunut johonkin syvempään keskukseen niin, että tavallinen näkökykyni ja silmäni olivat vapautuneet aikaisemmasta paineestaan kurottaa näkemään ulkoinen maailma. Ne oli-

vat nyt yhtä vapaita, kuin jos ne olisi peitetty, eliminoitu kokonaan. Toinen huomaamani pieni muutos oli, että riippumatta siitä, mihin suuntaan katsoin, nenäni tai kasvoni varjoa ei koskaan näkynyt selkeässä näkökentässäni, kuten ilmeisesti aikaisemmin silloin tällöin oli tapahtunut. Toisten ihmisten sekä myös eläinten silmät kiehtoivat minua. Katsoin niihin ikään kuin omiini. Tämä näkemisessä tapahtunut muutos oli niin vaikuttava, että menin yliopiston lääketieteen laitoksen kirjastoon ja etsin kortistosta näkemistä, näkökykyä ja silmiä koskevien otsakkeiden kohdalta yrittäen löytää joitakin viittauksia tähän uudenlaiseen näkemiseen. Sieltä ei löytynyt mitään, ei vihjettäkään. Olin silti edelleen vakuuttunut, että tämä näkökyvyssä tapahtunut muutos oli jotenkin pohjana kaikille muille muutoksille.

Se mitä kutsuin Avoimeksi Näkemiseksi ei ainoastaan saanut minua arvostamaan jokapäiväisen elämän loputtomia iloja kuten savuavien kosteiden lehtien tuoksua, tuoreiden Michiganin omenoiden makua tai rastaiden ääntä varhain aamulla. Se oli tehnyt minut myös tietoisemmaksi toisten kärsimyksistä, josta niin paljon on itse aiheutettua. Vaikka arvelinkin tehtävää mahdottomaksi, halusin kertoa toisille jotakin, joka auttaisi avaamaan heidän näkemisensä, kuten minulle oli tapahtunut. Ensimmäinen yritykseni oli

ystäväni Suzanne, joka oli pianonsoiton opiskelija. Sanoin hänelle suunnilleen näin: ”Sue, on olemassa keino kokea maailmankaikkeus ja itsesi yhtenä kokonaisuutena, kaikki yhtä aikaa. Jos pystyt tekemään sen, sinun ei tarvitse enää pinnistellä niin paljon oppiaksesi, vaan se tapahtuu luonnollisesti.” Keskustelimme useaan otteeseen, kunnes tajusin, että en todellisuudessa pystynyt välittämään tätä asiaa hänelle lainkaan. Eräänä päivänä törmäsin myös vanhaan ystäväni tohtori Rafaeliin yliopiston terveysaseman nurkilla. ”Miten sinä pärjäilet?”, hän kysyi. ”Jos teillä on joskus aikaa, haluaisin tulla kertomaan näkemiseni tapahtuneesta ihmeellisestä asiasta”, sanoin. Hän katsoi minua pitkään arvioivasti ja sanoi: ”No jaa, sinuna en olisi yhtään huolissani näkemisestäsi. Näytät valtavan hyvinvoivalta.” Ja niin hän poistui.

Niihin aikoihin minun piti kirjoittaa tutkielma yleisten tieteiden kurssilla. Taustani fysikaalisissa tieteissä oli tuolloin lähes olematon, mutta päätin yltyöpäisesti yrittää panna paperille tieteellisen objektiivisella kielellä, mitä tunsin löytäneeni muuttuneen näkemiseni avulla. Tutkielman nimi oli ”Yksi Laki”. Se oli toinen epäonnistunut yritys. Professorini sanoi, ettei hänellä ollut harmaainta aavistustakaan mitä tarkoitin.

Kuinka riittämättömiä sanat olivatkaan edes vihjaamaan toisille tästä kokemuksesta.

Mikä oli minulle ihmeellisin ja merkityksellisin kaikista kokemuksista, herätti toisissa tuskin ohimenevää kiinnostusta.

Vähitellen ymmärsin, että tästä henkilökohtaisesta kokemuksesta puhuminen saattoi pinnallisen tulkinnan ja halveksinnan kohteeksi sen, mikä ansaitsi suurinta kunnioitusta. Päätin tällöin olla puhumatta kokemuksestani enää koskaan, ellen olisi varma, että sitä arvostettaisiin.

Syksy saapui Ann Arboriin tuoden mukanaan värien karnevaalin ja valosta säkenöivän ilman. Vaellellen aukeilla ja metsäisillä poluilla ja maaten joskus iltaisin ruohoisella rannalla katsellen ylös tähtiin tunsin olevan täysin kotonani. Määrittelemättömällä tavalla tunsin toisten oivaltaneiden läsnäolon. Olin varma, että niin kauan kuin elin Avoimen Näkemisen kanssa, kaikki muu olisi jotenkin parhain päin ja juuri niin kuin oli aina tarkoitettukin.

Niinpä tässä kuvatut muutokset, niin outoja ja uskomattomia kuin ne aluksi olivatkin, alkoivat vähitellen tuntua aivan luonnollisilta.

III KADOTTAMINEN JA PALUU

SEURAAVIEN PUOLENTOISTA tai kahden vuoden ajan elin jokaisen päivän iloisessa tietoisuudessa. Päähäni ei koskaan pälkähtänytkään ajatella itseäni jollakin lailla valaistuneena. En ollut edes koskaan kuullut valaistumisesta, satorista tai uskonnollisesta kokemuksesta. Jos olinkin kuullut jotakin buddhalaisuudesta, se oli vain eriskummallinen Kaukoidän uskonto.

Olin tällöin jo mennyt naimisiin ja töissä Detroitissa. Luin kirjan ”The Bates Method

of Sight Without Glasses”*. Kirjoittaja, tohtori Bates, teki minuun vaikutuksen epätavallisella näkökulmallaan näkemiseen. Ällistyin hänen toistuvasti käyttämäänsä käsitettä ”keskustaan kiinnittyminen” ja pohdiskelin, mahtaisiko hän ymmärtää Avointa Näkemistä. Pienen tiedustelun jälkeen sain selville, että hän oli kuollut ja että hänen leskensä jatkoi hänen työtään New Yorkissa. Päätin löytää jonkin keinon matkustaa sinne ja puhua hänen kanssaan. Monen kuukauden säästämissen jälkeen tein matkan New Yorkiin ja kävin tapaamassa rouva Batesia. Hän oli ystävällinen ja kiltti ja minulla oli mitä miellyttävien vierailu, mutta minulle selvisi, että hän puhui paikallisesta näöstä kun minä taas kamppailin kuvatakseni aivan toisenlaista näkemisen ulottuvuutta.

Palattuani Detroitiin aloin tulla yhä tyytymättömämmäksi ammattiini kirjoittajana liike-elämän palveluksessa. Naiivisti päätin, että ryhtymällä psykologiksi voisin löytää kaipaamani keinon kokemukseni syventämiseen ja sen välittämiseen toisille. Olin jo pitkään tiennyt, että järjestäytyneet uskonnot eivät pystyneet minua auttamaan. Jälleen kerran palasin yliopistoon ja muutin pääaineeni eng-

* Aldous Huxley myöhemmin kiinnostui Batesin menetelmästä ja kirjoitti siitä kirjan: ”The Art of Seeing”, Harper & Row, 1942.

lanninkielisestä kirjallisuudesta psykologiaan.

Eräänä päivänä näennäisen sattumalta poimin käteeni William Jamesin kirjan ”Uskonnollinen kokemus” (Karisto 1981). Järkytyin tunnistaessani kirjassa kuvaillut kokemukset omani kaltaisiksi. Tämä vei minut suoraan Kaukoidän kirjallisuuden pariin. Kyynelet täyttivät silmäni, kun luin Tao Te Chingia ja pian sen jälkeen ensimmäisen buddhalaisen suutranin. Ne tuntuivat niin tutuilta. Suutrat puhuttelivat peittelemättömällä selkeydellä. Mandalat* kiehtoivat minua. Mietin oliko kennelläkään vielä elävällä olennolla ollut samantlaisia kokemuksia kuin minulla vai olivatko ne jonkinlaisia muinaisjäänteitä.

Muutettuumme Kaliforniaan jatkoin Kaukoidän kirjallisuuden tutkimuksiani ja luin ensimmäisen zeniä koskevan kirjani. Löysin sellaisia länsimaisia mystikoita kuin Mestari Eckhart, Ristin Johannes, William Blake sekä teoksen ”The Cloud of Unknowing” kirjoittaja. Tunsin erityistä läheisyyttä Eckhartin ja Blaken kanssa. Käsite ”mystinen” tuntui minusta harhaanjohtavalta näiden kirjoittajien yhteydessä, koska he ilmaisevat niin syvällistä ymmärrystä todellisuudesta.

Vuoden 1950 tienoilla osallistuin vertailevan uskontotieteen kurssille, jota piti

* Mandala on symbolinen kuvio, joita käytetään erityisesti esoteerisessä buddhalaisuudessa.

buddhalaisuuden tutkija läheisestä yliopistosta. Samaisen professorin kotona tapasin useita kertoja kirjailijan, joka oli kirjoittanut kansantajuisia kirjoja zen-buddhalaisuudesta. Kuuntelin haltioituneen tarkkaavaisena, kun nämä oppineet kävivät pitkiä keskusteluita buddhalaisuudesta. Harjoittamiseen ei kuitenkaan viitattu koskaan.

Aloin tuntea hienovaraista ylpeyttä siitä, että minulla oli ensikäden kokemus asiasta, josta nämä auktoriteetit näyttivät tietävän vain teoriassa. Ryhdyin pitämään itseäni valaistumisen kokeneena ja sen vuoksi salaisella tavalla erityisenä. Olin kuin piilevän taudin kantaja, jonka tauti ei ollut oireillut vuosiin. Kehitin uudenlaisen itsekeskeisyyden, turmiollisemman kuin koskaan ennen, sillä siihen liittyi tunne erityisen ja ylivertaisen tiedon omistamisesta.

Etelä-Kalifornian Yliopistossa sain vihdoin päätökseen opintoni, jotka työ, sota sekä perheen vaatimukset olivat keskeyttäneet niin monta kertaa. Niihin aikoihin minikäänlaisen tutkimuksen tekeminen mystisestä kokemuksesta ei tullut kysymykseenkään arvonsa tuntevassa akateemisessa opinahjossa. Lähimmäksi aihetta pääsin viittaamalla useissa kirjoituksissani laajaan kirjallisuuteen autenttisista uskonnollisista kokemuksista eri paikoissa ja eri aikoina. Kerran tai kaksi osoitin William Jamesin teoksista tuollaisia

selostuksia opetushenkilökuntaan kuuluville psykologeille tai psykiatreille. Poikkeuksetta he leimasivat nämä ”psykoottisiksi jaksoiksi” tai ”regressioiksi egon palveluksessa”. Lopulta kiinnostuin aiheesta, joka tuntui liittyvän sisäisen näkemisen avautumiseen: muutokset aistimisessa syvän rentoutumisen tilassa. Selkeimpiin muistoihini omasta kokemuksestani liittyi ihmeellinen vapautuminen kaikesta jännittyneisyydestä.

Valmistuessani psykologian laitoksen johtaja kannusti minua jatkamaan opintojani läheisessä yliopistossa ja kehittämään edelleen tätä mielenkiinnon kohdetta tarkoituksena väitellä tohtoriksi. Näin teinkin ja muutamaksi seuraavaksi vuodeksi uppouduin jatko-opintoihin ja niiden mukana opiskelumaailman koviin paineisiin. Pakkomielle tiedellisyyteen tuntui rajoittavan ja kaventavan kaikkien perspektiiviä, luoden laskemisesta ja mittaamisesta meille päähänpinttymän. Mikään oikeaoppinen kirkko ei voisi olla ahdasmielisempi.

Pakko suoltaa opintosuorituksia ja ansaita hyviä arvosanoja teki alkuperäisen työni lähes mahdottomaksi. Sain koko joukon parhaita arvosanoja suorittamissani yli kahdeskymmenessä kurssissa, mutta se mikä näytti akateemisesta näkökulmasta vaikuttavalta, oli minun mielestäni keskinkertaista. Koska kukaan ei jakanut epätavallista kiinnostuksen

kohdettani syvän rentoutumisen vaikutuksista havaitsemiseen, piti minun jatkaa yksin. Niin teinkin ja luin lisäksi fysiikkaa, biologiaa, matematiikkaa ja länsimaista filosofiaa. Työskentelin samalla myös psykologina useilla klinikoilla ja kävin läpi perinteisen psykoanalyysin osana pätevyitymistäni.

Kliinisen psykologian opiskelijat pakenivat yleensä tästä tilanteesta ensimmäisen tilaisuuden tullen, lisenssi taskussa ja salkku täynnä konsteja tulevia potilaita varten. Tutkimmepa kuinka perusteellisesti tahansa niitä onnettomia ongelmaisia ihmisiä, joiden kanssa harjoittelimme yliopiston klinikalla, tuntuu etteivät he kuuluneet mihinkään tuntemamme kategoriaan. Kuinka usein pohdintaan psykoottisempien potilaiden kohdalla, olisivatko he vain eksyneet etsiessään Todellisuutta, syvempää ja todellisempää kuin minkä heidän mahdollisesti koulutuksella harhaan johdettu terapeuttinsa havaitsee.

Minussa kasvoi yhä syvempi ristiriita: toisaalta yliopiston ilmapiiri antoi virikkeitä ja toisaalta tunsin ajautuvani kauemmas ja kauemmas oikeasta suunnasta. Samalla kun olin menestynyt akateemisesti, minusta oli tullut syvemmissä mielessä tietämätön, järjetön, kahlittu ja rakkaudeton.

Tämä kiireinen elämä keskeytyi yhtäkkiä suurehkon leikkauksen ja siihen liittyvän pitkän toipilasajan vuoksi. Maatessani hiljaa

yksin ymmärsin eksyneeni kaiken moninaisuuden keskellä. Kaikki tieto, jonka olin näiden vuosien aikana hankkinut, ei ollut mitään verrattuna siihen, mitä olin kauan sitten opinut yhden mittaamattoman hetken aikana.

Kaikki muodollinen opiskelu johti samaan kuiluun. Niinpä päätin lopettaa opintoni ja tyytyä alempaan tutkintoon (Master, maisteri) vastoin kaikkien tiedekunnan jäsenten neuvoja. Palasin rauhallisempaan ja tavalisempaan elämäntapaan. Nyt vietin enemmän aikaa perheeni kanssa, luin ja kirjoitin runoja, autoin aviomiestäni hänen työssään ja tein ajoittain yhteiskunnallista vapaaehtoistyötä.

Noiden älyllisesti kiireisten vuosien aikana en ollut kuitenkaan rakentanut mitään suojamuuria syvää epätoivoa vastaan, jota aloin tuntea 60-luvun alussa. Murehdin, että olin jotenkin haaskannut mittaamattoman arvokkaan tilaisuuden, joka minulle oli nuorena annettu. Olin epäonnistunut kaikissa yrityksissäni kertoa muille siitä, mikä oli minulle tärkeintä. Kertaakaan en ollut löytänyt keinoa välittää sitä suoraan kenellekään, en edes perheelleni. Ei tuntunut löytyvän ketään, jolle voisin edes puhua siitä. Kaipasin sekä uskonnollista että käytännöllistä ohjausta. Kaipasin myös aidosti uskonnollista yhteisöä. Joskus, kun syystä tai toisesta osallistuin kirkollisiin tilaisuuksiin, näin vain organisoidun pon-

nistuksen suojella ihmisiä ja kääntää heidän huomionsa pois siitä valtavasta kamppailusta, joka liittyy muutokseen ja sen vaaroihin.

Monta vuotta, monta pitkää yötä, elin syvässä hylkäämisen tunteessa, jota Ristin Johannes kutsuu ”sielun pimeäksi yöksi”. Pinnallisesti katsoen elämäni näytti menestyksekkäältä, mutta syvimmällä tasolla tunsin epäonnistuneeni. En ollut onnistunut elämään arkea riemukkaassa tietoisuudessa, joka olisi ollut lempeän kärsivällisyyden ja tyynen lujuuden lähde perheeni ja muiden hyväksi.

Ainoa toivoni oli luottamus siihen, että mitä olin menettänyt oli kuitenkin tässä koko ajan, ajattomana ja lähempänä kuin tie-sinkään. Tajusin lopulta, että katumuksessa piehtarointi oli myös hienovaraista itsekeskeisyyttä. Vihollinen oli juuri tämä kärsivä erillinen ”itse”. Aloin taas istua yksin hiljaisessa keskittymisen tilassa, juuri kuten olin tehnyt vuosia aikaisemmin, mutta elämäni oli kiireisempää ja perheeni vaati minulta enemmän kuin aikaisemmin. Istuin epäsäännöllisemmin ja vähemmän intensiivisesti kuin nuorena. Jonkin aikaa istuin silloin tällöin yksin. Myöhemmin kuulin ryhmästä, joka meditoi säännöllisesti, ja liityin siihen.

Lopulta pari vuotta sitten kuulin, että pieni ryhmä oli perustanut Los Angelesiin zen-keskuksen. Niin pääsin viimein zazenin - asian ytimeen. Istuessani zendossa ja kuun-

nellessani Maezumi Roshin lukevan muinaisia tekstejä, tunsin pakolaisuuteni päättyneen. Olin viimeinkin palannut kotiin.

Nyt tiedän, että valaistumiskokemus, oli se millainen tahansa, on vain alku. Siitä puhumisenkin vaarantaa sen. Välittömyys on kaikki kaikessa.

Vaatii loputonta valppautta oivaltaa uudelleen ja uudelleen, joka hetki, ikuisesti. Kuinka muuten voisi ollakaan? Tällaisen tietoisuuden jatkuva harjoittaminen joka hetki on luontainen ja oleellinen valaistumisen piirre. Siten harjoitus on Todellisuutta, Todellisuusharjoitusta. Tämä oli se korvaamaton tukipilari, joka elämästäni oli puuttunut.

Nyt, kuten verkkiaan nouseva vuorovesi, hiljaa ja vähemmän dramaattisesti, ajaton näkeminen palaa ja loputtomat mahdollisuudet riemukkaaseen tietoisuuteen avautuvat joka hetki.

Tälle vannon nyt antavani kaiken huomioni.

IV JÄLKISANAT

METSÄSSÄ ISTUJA

MINUN TODELLISUUDEN etsintäni alkoi hieman yli viisikymmentä vuotta sitten näkynä suuresta valopyörteestä. Vasta hiljattain olen ymmärtänyt, kuinka syvästi tuo näky vaikutti elämäni kulkuun, aina tähän hetkeen asti.

Aloin ymmärtää tuota näkyä vasta kaksikymmentäviisi vuotta sen tapahtumisen jälkeen, kun tapasin zen-mestari Hakuun Yasu-

tani Roshin. Tiesin heti, että hän oli erilainen kuin kukaan aikaisemmin tapaamani ihminen. Parhaiten häntä kuvaa sana läpinäkyvä. Hän oli myös mitänsanomattoman näköinen vanha heppu, jolla oli suuret korvat. Hän eli yksinkertaisesti, pukeutui mustaan kaapuun ja rakasti vahtokarkkeja.

Kuusitoista vuotta sitten kirjoittamassaan johdannossa Yasutani Roshi sanoo: ”Buddhaluontomme suuri ominaisuus on, että valaistuminen syvenee loputtomasti harjoituksen myötä.”

Harjoitus? Sana harjoitus tuo länsimaisen ihmisen mieleen liikkeen ja toiminnan. Seuraavien vuosien aikana ymmärsin, että hän tarkoitti poissaolon harjoittamista, erityisesti liikkeen poissaoloa ensisijaisimmassa, välittömmässä ja havaittavimmassa mielessä.

Samassa yhteydessä Yasutani Roshi myös suositteli minulle shikantaza-harjoitusta, erästä zenmeditaation muotoa. Hän jatkoi: ”Shikantaza on kuin istuisi metsäaukean keskellä tietäen, että äärimmäinen vaara saattaa iskeä, mutta ei tiedä missä muodossa eikä mistä suunnasta se tulee.”

Tarkastelkaamme huolellisesti Yasutani Roshin kuvausta shikantazasta. Luultavasti olemme menneet metsään istumaan päästäksemme hiljaiseen meditaatiolle sopivaan paikkaan ja päästäksemme pois arkielämän häiriötekijöistä. Mutta tavanomaisen rauhan ja tyy-

neyden sijasta Yasutani Roshi kuvaakin henkeä uhkaavaa vaaratilannetta. Voisi kuvitella, että tämä on kaikkea muuta kuin ihanteellinen meditaatiotila. Kuitenkin Roshi käytti tätä vertausta kuvatakseen zazenin korkeinta muotoa, valaistumisen itsensä harjoittamista.

Arvelen hänen kuvanneen zazenian näin, koska suurimman vaaran hetkellä jännite valppaimman tarkkaavaisuuden ja syvimmän hiljaisuuden välillä kiristyy äärimmilleen. Kuvittelepa, että ollessasi syventyneenä lukemiseen kuulet yhtäkkiä läheltäsi karmean äänen. Se on vaarallinen ja outo, etkä osaa sanoa mistä suunnasta se kuului. Tulet silmänräpäyksessä täysin valppaaksi, olet täysin liikkumatta, hengityksesi on hiljaista ja eikä kehosi tuhlaa energiaa. Olet valmis toimimaan välittömästi. Kymmenen minuuttia tällaista intensiivistä valppautta voi olla täysin uuvuttavaa, koska siinä yhdistyvät äärimmäinen jännitys sekä syvin mahdollinen sisäisen hiljaisuuden tila luoden lähes täydelliset olosuhteet, jotka saattavat avata meidät valaistumiselle.

Nyt kuvittele itsesi metsässä istujaksi. Jos silmäsi liikahtavat hetkeksikin vasemmalle, vaara voi iskeä oikealta. Silmänräpäyskin saattaa hajottaa täydellisen tarkkaavaisuutesi. Et liikauta yhtäkään lihasta. Kehosi on syvästi rento ja hiljaa ja samaan aikaan tasapainoisessa valmiustilassa. Se on maksimaalisen valmis

havaitsemaan eikä tuhlaa energiaa liikkeisiin. Pienimpienkin silmänliikkeiden ja äänten hiljennyttyä ei ole aihetta ajatuksille tai sisäiselle dialogille. Kaikki sisäinen häly on hiljennyt. Nyt huomio ei ole kaventunut mihinkään kohteeseen. Se ei ole hajaantunut kuten unessa eikä häiriinny mistään sisäisestä hälystä. Se on vapaa etsimään todellista keskustaa sisältä ja avautumaan ulos. Havaitseminen on äärimmäisen avoin ja vastaanottavainen Olemiselle. Tässä liikkumattomassa havainnon kirkkaudessa jokainen tapahtuma sisältää ensiarvoista tietoa ja käsitellään täydellisesti. Tässä lähes täydellisen järjestyksen tilassa arvaamattomimmatkin ja ennakoimattomimmatkin tapahtumat otetaan vastaan ja ne sulautuvat täysin kokonaisuuteen.

Uskon, että oivalluksen mittaamaton hetki tulee, jos on tullakseen, juuri tässä tilassa, jossa huomio porautuu nollapisteeseen keskuksessa ja samaan aikaan avautuu reuna-alueen äärettömyydelle. Lopulta ei jää jäljelle keskusta eikä reunaakaan. Kuten neljänentoista vuosisadan tiibetiläinen Longchempa kirjoitti: ”Voi aivan yhtä hyvin purskahtaa nauruun!”

Tuolla hetkellä tapahtuu 180 asteen käännös olemisen keskipisteessä. Se muuttaa välittömän näkökulman äärellisestä ja osittaisesta muodosta itseensä äärettömään Tietoisuuden perustaan, jossa asiat avautuvat mit-

taamattomalla selkeydellä. Uskon, että tämä havaitsemisen samanaikaisesti kaksinainen luonne on valaistumiskokemuksen kulmakivi. Kuitenkin tämä mitä D.T. Suzuki kutsui ”hätkähdyttävimmäksi mitä tietoisuudessa voi tapahtua”, on vain alkua. Suurelliset kuvaukset valaistumisesta hämärtävät sitä tosiasiassa, että kun tällainen Näkeminen tulee jokapäiväisen kokemuksen luonnolliseksi perustaksi, sen harjoittaminen on varsin koitoisaa puuhaa, joka vaatii jatkuvaa huolenpitoa ja kurinalaisuutta. Kun on kerran oppinut olemaan hiljaa ja syvästi rentona, niin voi oppia päästämään irti kaikista satunnaisista silmän ja kurkunpään liikkeistä vähitellen, lempeästi ja ponnistelematta, päätyen lopulta niin syvään hiljaisuuteen, että silmiä tai kurkunpäättä ei tunnu olevan olemassakaan. Niiden tilalla on täydellinen tyhjyys. Vähitellen havaintokyky tarkentuu ja selkeytyy. Jossakin vaiheessa saatamme huomata, kuinka katkeamattomaksi sisäinen hälymme ja jutustelumme olikaan päässyt. Kaikki havaitsemisen muodot alkavat saada samaa selkeyttä, kuin sammakon ”plop” sen loikatessa tyyneen veteen, kuten japanilainen runoilija Bassho kuvaa haikussaan. Jokainen valpas hetki, kuinka tavanomaisen tuntuinen tahansa, avautuu äärettömyyteen kun havaintokenttämme jäsenyy ja selkiytyy rajatta.

Tämä perimmäinen havaitsemisen tapa on

aina niin läsnä, että harvoin huomaamme sen. Se on tarjolla kaikille meille kaikkina valveil-
laolon hetkinä. Me voimme kokea sen ole-
malla tekemättä sitä, mihin kulutamme suurimman osan elämästämme. Meidän tarvitsee vain istua hiljaa, hengittää luonnollisesti ja tulla tietoiseksi pienistä silmänliikkeistä sekä äänettömästä dialogista ja antaa niiden hil-
jetä. Seuraamatta tai vahtimatta mitään erityistä avaamme havaintokenttämme kaikelle, tapahtui mitä tahansa. Emme takerru siihen mikä juuri meni emmekä ounastele mitä seuraavaksi tapahtuu. Lintu voi lentää kentän yli, lapsi kutsua, auto käynnistyä - siinä kaikki, ei enempää. Kaikki zen-harjoituksen periaatteet ilmenevät tässä mullistavan yksinkertaisessa huomiossa.

Tämänkaltaisessa hälyttömässä hiljaisuudessa todellinen harjoitus alkaa. Syvä täysin valpas hiljaisuus on kaikkein eheyttävin ja pyhin tila. Se on kesantopelto, jossa valaistumisen siemenet kukoistavat. Ei ole kirjaimellisesti mitään, mitä ei voisi tehdä tai tehdä paremmin sen hoivaavassa syleilyssä.

Olen nyt täysin varma, että kun silmät ja ääni ovat hiljentyneet, ei voi enää tehdä havaintoja egoistisesta perspektiivistä. Erillinen itse on oheisilmiö, suurelta osin sulautuneena puheeseen ja ajatukseen. Kun nämä jäävät sivuun, ego luopuu ylivallostaan ja jää sivuosaan. Vaikka ehkä kuulostankin epädramaat-

tiselta, uskon että tähän ilmiöön perustuu ”kokemus ei-itsestä”, jota on niin elävästi kuvailtu mystiikan kirjallisuudessa. Niin kauan kuin jäljellä on ”minä”, joka toimii välittäjänä tai ”minä”, joka kaipaa valaistumista, jäämme loukkuun ikivanhaan ristiriitaan.

Kun ego on sulautuneena tähän välittömään ja intiimiin valppauteen, hetkestä hetkeen, ei ole erillistä kokemusta valaistumisesta, ei polkua eikä kuilua ylitettävänä. Emme enää elä entisellä tavalla; meitä eletään. Mitään ei ole menetetty. Kaikki taitomme, strategiaamme, suhteemme ja muistomme ovat tämän sopusointuisemman olemisen käytettävissä. Sen sijaan, että tulisimme erityisiksi, tulemme maanläheisemmiksi, suoremiksi ja luonnollisemmiksi. Meistä tulee kuin lapsia, paitsi että taskussamme on kaikki mitä olemme oppineet. Kaikki energia, jonka aikaisemmin käytimme tukeaksemme erillistä itseämme, on nyt vapaana virtaamaan työskentelyn, naurun, tanssin, nukkumisen ja vain-elämisen Taossa.

”Löytää itsensä on menettää itsensä ja oivaltaa itsensä kaikessa.” (Dogen Zenji: Shobogenzo)

Kysymys perimmäisestä todellisuudesta piinasi nuorta Flora Courtois'ta. Ensin hän yritti löytää apua intensiiviseen etsintäänsä. Oivalluksensa jälkeen hän yritti kuvata kokemustaan toisenlaisesta tietoisuudesta, jopa psykologian väitöskirjassa.

Kukaan – ystävät, papit, filosofit, psykiatrit, professorit – kukaan ei ymmärtänyt.

Kokemusten elävyys ja todellisuus eivät kuitenkaan jättäneet tilaa epäilyksille. Hän tiesi koskettaneensa olemassaolon perustaa.

Kaksikymmentäviisi vuotta myöhemmin, eksyttyään jo kokemuksestaan, hän löysi zenin. Zen-opettaja Yasutani Hakuun Roshi tunnisti hänen oivalluksensa aitouden ja zen-harjoituksen avulla hän sai jälleen yhteyden perimmäiseen todellisuuteen.

禅